

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

Αὐτογραφία.

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ*)

Ἡ καλλιτεχνία ἐκ τῆς Ἑνετίας ἐπὶ δύο αἰώ-
νας, τὸν δέκατον πέμπτον καὶ δέκατον ἕκτον,
ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς δόξης. Εἰς τὴν ἀρχι-
τεκτονικὴν συννενοῦτο ἡ δυτικὴ μετὰ τῆς ἀνατο-
λικῆς μεγαλοφυΐας, εἰς ἀρμονίαν δίδουσαν δείγ-
ματα πρωτοτύπου ῥυθμοῦ. Πολὺ ἐπέδρασεν ὁ
βυζαντινὸς ῥυθμὸς κατ' ἀρχάς, ἔπειτα δὲ ἡ
ἀναγέννησις τῆς τέχνης, φυσικῶ τῷ λόγῳ, ἔπρεπε
νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν καὶ ἐμόρφωσεν
ιδίαν σχολήν. Τὸ πρῶτον μῆμεῖον κλασικῆς ἀρ-
χιτεκτονικῆς ἦτο ἡ τῷ 1400 τελειωθεῖσα μεγα-
λοπρεπὴς πύλη τοῦ Ναυστάθμου. Ἐκτοτε συνε-
νώνουν τὴν Βενετικὴν χάριν μετὰ τῆς σοβαρό-
τητος τοῦ ῥωμαϊκοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῆς τόλμης τοῦ
μεσαιωνικοῦ. Ἐναργεστέρα καταφαίνεται ἡ Βε-
νετικὴ πρωτοτυπία εἰς τὴν ζωγραφικὴν, ἥτις
ἀπεικάζει τὸν Βενετικὸν βίον. Ὁ ζωγράφος εἶ-
χεν εἰς τὴν φαντασίαν, εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὴν
καρδίαν τὰς συμπαθητικὰς ξανθὰς Ἑνετίδας, τοὺς
πολυτελεῖς πατρικίους, τὸν ζωηρὸν χαρακτήρα
τῶν κατοίκων, τὴν φύσιν, ἥτις τὸν περιέκλειε·
ὁ κυριώτερος χαρακτηρισμὸς τῆς Ἑνετικῆς σχο-
λῆς εἶνε ὁ ἑκτακτὸς χρωματισμὸς. Ἡ πολιτικὴ
τόλμη, τὸ πολιτικὸν θάρρος, ἡ πολιτικὴ δύναμις
τῆς θαλασσοκρατείας διακρίνεται καὶ εἰς τοὺς

καλλιτέχνας. Εἰς τὴν ἀγιογραφίαν διακρίνεται ἡ
ἀρχαία πραγματικότης ἢ ἡ χριστιανικὴ ταπει-
νοφροσύνη. Ἡ Βενετικὴ σχολὴ ἀριθμεῖ πολλοὺς
ἐξόχους καλλιτέχνας ἐν τῇ ζωγραφικῇ. Ἐν αὐτῇ
τῇ ἀκμῇ τῆς τέχνης, ἀναφαίνεται εἰς μέγας, ὁ
Τιτσιάνος, ὁ ἀμίμητος χειριστὴς τῶν χρωμάτων,
ὁ κατὰ βάθος μελετήσας τὴν φύσιν. Εἰς τὸν ζω-
γράφον ἡ πρωτίστη μέριμνα δέον νὰ εἶνε ἡ με-
λέτη τῆς φύσεως. Διό, ἐξοχος καλλιτέχνης καὶ
ἐπιστήμων, ὁ Λεονάρδος da Vinci, γράφει : « Ὁ
» ζωγράφος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μιμηθῇ τὸν τρό-
» πον τοῦ ἄλλου, διότι τότε θὰ εἶνε ἔργονος καὶ
» οὐχὶ τέκνον τῆς φύσεως. Τὰ φυσικὰ πράγματα
» εἶνε ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ. Μᾶλλον νὰ προστρέξῃ
» τις εἰς τὴν φύσιν ἢ εἰς διδάσκαλον, ὅστις ἀπὸ
» τὴν φύσιν ἐδιδάχθη ».

Ὁ καλλιτέχνης ἐτιμᾶτο μεγάλως παρὰ τῶν
Ἑνετῶν, διό ἦτο ἐνδοξος, πλούσιος. Διασκεδά-
ζεν ἐνίοτε μέχρις ἐκτάκτου ἀσωτίας. Εἰς ἐν δεῖ-
πνον λ. χ. ἔλαβον μέρος χίλια γόνδολαι «στο-
» λισμέναι με ὠραιστάτας γυναῖκας καὶ ἀντηχού-
»σαι ἀπὸ ἀρμονίας φωνῶν καὶ ὀργάνων». Εἰς τὴν
οἰκίαν τῶν ἐδίδοντο συναυλίας, γεύματα, δεῖπνα.
Ὁ ζωγράφος ἦτο φίλος, φίλτατος τῆς μουσικῆς.
Οἱ καλλιτέχναι ἦσαν καθ' ὅλα ἐλεύθεροι.

Τοὺς καλλιτέχνας ἐπέβοντο οἱ πατρίκιοι, καὶ
αὐτὴ ἐκείνη ἡ αὐστηρὰ καὶ ὑποπτος κυβέρνη-
σις. Διηγοῦνται ἐπεισόδια τινὰ περίεργα. Ἡμέραν
τινὰ εἷς κενόδοξος πατρίκιος, μετέβη εἰς τὸν ζω-
γράφον Τιντορέτον διὰ νὰ κόμῃ τὴν εἰκόνα του
καὶ παρεκαλεῖ αὐτὸν νὰ εἰκονίσῃ καλῶς καὶ ἐπι-
μελῶς τὴν πολυτελεῖ ἐνδυμασίαν του καὶ τοὺς
πολυτίμους στολισμούς του. Ὁ ζωγράφος ὠργί-
σθη καὶ ἀποτόμως λέγει εἰς τὸν πατρίκιον :

— Σῦρε νὰ σοῦ κάνῃ τὴν εἰκόνα σου ὁ Βα-
σαῖνος.

Ὁ Βασᾶνος ἦτο καλλιτέχνης διακρινόμενος
εἰς τὸ νὰ παριστάνῃ φυσικώτατα τὰ ζῶα.

Ἄλλην ἡμέραν μεταβαίνουνσι πρὸς ἐπίσκεψιν
τοῦ Τιντορέτου Ἱεράρχαι καὶ Γερουσιασταί. Εἰς
τούτων παρετήρησε τῷ καλλιτέχνῃ, ὅτι ἐξω-
γράφιζε πολὺ ταχέως καὶ ὅτι ἄλλοι ζωγραφίζουν
ἀργότερα καὶ συνεπῶς ἐντελέστερα. Ὁ καλλιτέ-
χνης ἀπαντᾷ :

— Οἱ ἄλλοι δὲν ἐνοχλοῦνται κατὰ τὴν ὥραν
τῆς ἐργασίας ἀπὸ σκαιῶν καὶ ἐνοχλητικῶν.

Οἱ Ἱεράρχαι καὶ οἱ Γερουσιασταὶ ἀπῆλθον
σιωπηλεῖ, διότι δὲν ἐτόλμων νὰ εἰπωσι λέξιν πρὸς
τὸν ζωγράφον, ἀφοῦ οἱ καλλιτέχναι ἔχαιρον ὅλης
τῆς ἐλευθερίας.

Ἐνίοτε εἰς τὴν ἀκόλαστον φαντασίαν τῶν ζω-
γράφων οἱ ἱεροεξετασταὶ ἐφρόντιζον ὅπως ἡ ἀγιο-
γραφία εἶνε σύμφωνος μετὰ τὰ ἱερὰ κείμενα.

Ὁ Παῦλος Βερονέζος, ὁ ἐξοχος ζωγράφος,
ἠρέσκετο εἰς τὰς εἰκόνας νὰ εἰκονίζῃ παράδοξα
πράγματα καὶ ἀναχρονισμούς. Οἱ μοναχοὶ τῶν
Ἀγίων Ἰωάννου καὶ Παύλου, τοῦ εἶχον παραγ-

*) Συνέχεια.